

Moj voz.

7. Košek.

ajhujša vročina pritiska to dobo, zato ni, da bi deval na voz težke stvari; k večjemu kaj lahkega bi se še smelo naložiti, recimo kak košek. No, pa bodi tako: drugi ropotiji na vozi se je pridružil sedaj košek.

Starino so kosili ono leto, in prav takrat je bil košek nov. In kar je tudi nekaj vredno, spletel nam ga je Končnikov Francelj iz domačih vrb. Tam za Savo v protu je rastle namreč precēj vrbovja — na našem svetu, to sem hotel povdariti. Končnikovi so pa pletli jerbese, koše in koške ter za to potrebovali veliko vrbovih šibic. V našem protu je zrastle vsako leto seveda več kakor za jeden košek vrbovja, ali vender smo je prepustili Končnikovim za jeden sam košek, saj so se zelo trudili, predno so porezali, osmukali — sploh pripravili protje in naredili teko lep košek, kakor je bil naš. Le pomislite: še pobarvan je bil, pa kako živo rdeče, vmes so ga pa krasile modre črte.

Ali kaj bi pravil, kako lepo okrašen je bil, ko sem ga pa tako brž pomazal. Torej starino so kosili, jaz sem pa nesel koscem v košku malico: kuhane češnje, kruh je bil tudi poleg sklede in ne pomnim vže natanko, kaj še vse. Košek sem nesel na glavi, zato da bi se manj treslo in bi ne zlival „češnjeve vode,“ katero kosci tako radi pijo. Pa se je res dobro nosilo in bi se bilo tudi srečno prineslo, da bi me ne bil ustrašil sosedov pes. Še sedaj se mi za malo zdi, dasi je vender vže nekaj vode steklo po Savi od tistega dne. Majhen psiček, da bi ga lahko v žep vtaknil in še ruto dejal nanj, pa se mi zakadi pod noge. Kajpada sem se naglo umaknil, da me ni šavsnil; no saj ga je tudi sosed précej poklical k sebi, ali sedaj mi je začela skleda s češnjami nagajati. Takrat ko sem se psu umaknil, nagnila se je nekoliko, sedaj je pa začelo kapljati skozi košek. Pa sem nekoliko postal, češ, da bo nehalo plivkati; ali postajaj in postajaj — ko sem se vnovič prestopil, pa mi je zopet kanila črna kaplja na beli rokav. Koscem ni bilo všeč, ker sem jim razlil toliko „češnjeve vode,“ toda kaj bi se: nesreča je nesreča, siten pes je pa siten pes! Meni sicer ni bilo nič hudega, košek je bil pa le umazan.

No, nič škode nisem imel zaradi te male nezgode, temveč še dobiček. Drugače bi bil moral rabiti stari košek, ki je bil vže ves raztrgan in zato meni prav nič všeč; veste: vedno sem ga moral mašiti, kadar sem šel ž njim po krompir. Pri nas je namreč veljalo očetovo pravilo, da ne sme nihče postopati, otroci tudi ne. Glejte, pa so me nagnali po krompir, kadar niso utegnili drugi. In ker sem vže šel na polje, naročili so mi, naj spotoma prinesem še nekoliko pesinega perja z zelnika ter našanjem krompirjevca, da ne bom nosil samo tistih pet krompirjev za kosilo. Pa sem šel: rad ali nerad, tega ni nihče vprašal. Vzel sem pa s seboj novi košek, saj sedaj ga ni bilo več tako škoda, odkar sem ga pobarval s „češnjevo vodo.“ Naj vam povem samo tisto, kako se mi je godilo ondaj, ko me je ujela ploha.

I, soparno je bilo tisto dopoldne, soparno, da je bilo še v senci vroče, nikar vže meni, ki sem krompir kopal na njivi. Prav debel je bil tisto leto in veliko

se ga je nakopalo, pa sem ga naložil nekoliko več v košek kakor po navadi. Krompirjevec je bil tudi lep in košat, pese se mi je prav tako nekaj preveč nabralo, ná, nazadnje pa koška nisem mogel zadeti. Za Šmarnogoro je pa gromelo in po Raščici se je vže kadil dež. Hencano bi bil vže rad doma pod streho, zato sem se upiral in upiral, da bi prej ko prej zadel košek. „Ej, še vselej sem ga zadel, da bi ga pa danes ne?“ dejal sem si in se prav krepko uprl. Vzdignil sem ga res, ali to je bilo pa tudi vse, zakaj na glavo ga nisem spravil, ampak zvrnil v razor. Tačas so pa jele kapljati kaplje, take, da je kar zabolelo, kamor je katera priletela. „Tudi dobro,“ mislil sem si, poveznil prazni košek na glavo, počenil v razor, zmolil „češčeno Marijo,“ da bi se srečno prevedrilo in čakal. Raca na vodi! pa je nisem tako slabo ukrenil. Dež je lil, da je bilo kaj, ali name ga je padlo le malo, veliko ga je odnesel košek. Pa kaj bi se bal poletenske plohe? Pride, pa preide. Kmalu je zopet posijalo solnce, veter je spodil deževne oblake drugam, jaz sem pa vnovič napolnil košek — vsega pa nisem pobral, če ne, zopet bi ga ne bil mogel spraviti na glavo — in srečno prinesel krompir domov, da smo ga imeli za opoldne.

Najbolj potreben pa je bil košek na jesen, ko smo začeli sadje spravljati. Lepo vas prosim, kam bi bil pa pobiral jabolka in hruške, da nisem imel koška? In ko sem imel vže tako toliko skrbij! Ali ne verojamete? Oče niso hodili trest sadja, mati so prišli pač pobirat, ali glavno skrb sem imel le jaz. No, dobro, da mi je Rahlov Janko tako rad pomagal! Na vsako jablano bi jaz sam ne bi mogel splezati, tudi potresle niso moje šibke roke toliko, da bi bile pocepale hruške in jabolka s koncev vej, ali Janko je prinesel od doma „hlapca“ — kdor ne vé, kaj je to, povem mu: nekaka lestvica — in tudi tako močno je tresel veje, da ni ostalo na njih drugega, kakor k večjemu kaka zelena, zanikarna stvar. Pa še to je sklatil s tistim dolgim drogom, ki je mene kar metal, kadar sem se lotil, da bi ž njim klatil. Da govorim golo resnico, največ sem še opravil, če sem samo pobiral in polnil košek. Ko je bil pa zvrhoma naložen, prišla sva ga z Jankom vsak na jedni strani za roček in ga večkrat počivaje prinesla domov. A da ne-pozabim najboljšega! Kako pogosto sem se smukal okrog koška tedaj, ko so bile v njem samo medne hruške, katere sem nabral s kupa! Pa večkrat je bilo treba prebirati kup, zakaj hruške se hitro medé; in še hitreje bi se bile, da nisva z bratom Tomažem vedno stikala pri sadji. Ali tako sva pa vže skrbela, da sva vsako medno hruško, ki bi bila sicer v nevarnosti, da segnije, pohrustala še o pravem časi.

Po zimi smo pa skoro vsako leto še pred novim letom izpraznili košek, in ne samo zato, ker sem ga rabil, da sem v njem nosil repo iz kleti, ampak zato, ker so hruške pošle, jabolka so bila pa drugodi spravljena. Ali za repo je pa košek — pregosposki! V štirinajstih dneh pa je bil strgan. In kaj bi ne bil? Skoro na vsaki stopnjici sva padla, in če zveste še to, da je bil košek vselej spodaj, ne boste se čudili, da so kmalu popokale njegove stene. Popraviti se pa taka stvar ne dá tako lahkó. Končnikov Francelj bi mu bil morda vže še kako pomagal, samo ljubilo se mu ni. Kadar smo mu v misel vzeli kaj takega, vselej nas je silil, da je pametneje, če kupimo nov košek. Tega pa le nismo hoteli tako brž, češ, za nekaj časa bode vže, morda ga kako popravimo. Ej, pa ga nismo:

če ga oče niso, ki so vendar zašili in zakrpali marsikako strgano stvar — druga tudi ni. Sam se pa tudi ni, temveč od dne do dne je držal manj repe. To je jasno, da tak ni ostal dolgo. Nekoč se je materi pred pečjo spodtaknilo ob njem, pa so ga vrgli na ogenj, češ, kdo se bo ogibal nebodigatreba nepotrebnega, zgori naj, pa je. Trikrat se je obliznil plamen, nekolikokrat je zaprasketalo in zapokalo — koška pa ni bilo. Ali dokler je bil nov, takrat je bil pa lep in lepo pobarvan, v časti smo ga imeli in varovali, jej, nazadnje se mu pa taka zgodi! No, saj se ni samo košku to primerilo, ampak še imenitnejšim stvarjem in tudi ljudem: le po svetu glejte in videli boste, da mi o tem ni treba zapisati nobene besedice več.

Kajtimar.

Senica in deček.

„Drobna ti seničica,
Ljubezniva ptičica,
Oj kakó sem te vesel,
Ker sem v kletko te ujel!

Kar senica govori,
Deček sluša in molči,
Vmes pa s kletko se igra,
Veseli se od sreá.

Ljuba moja ptičica,
Drobna ti seničica,
Ko bi ptičica jaz bil,
Nihče ne bi me dobil!“

Kletki se zapáh odprè,
Ptica smuk! skoz ôkence —
Z veje šibke zdaj glasno
Pôje pesenco lepó:

„Molči, molči, deček moj,
Pesnic tákošnih ne poj,
Ker predobro te poznam,
Da nič boljši nisi sam.

„Zdaj veselo naj žgolim,
Ko na prostem spet živim,
Deček me ne vjame več,
Svôbode ne vzame več!

Včera j tu sedela sem,
V ôkenci se grela sem,
Tožil v izbici si ti,
Da ti ječa ljuba ni!““

A ti pazi, deček moj,
Da jedná k i sklep bo tvoj:
Da kedáj ne padeš v greh,
Mêni da ne boš v posmeh.

Oj navade so hudé,
Mlade naj jih stró roké —
Potlej žível boš lepó,
Prišel v sveto boš nebó.““

Rakulski.

